

KINH NGHIỆM TỔ CHỨC QUY HOẠCH CHUNG NÔNG THÔN MỚI

ĐUỘI VĂN BẮNG

Công ty tư vấn quy hoạch khảo sát thiết kế xây dựng Thái Bình

Công ty tư vấn quy hoạch khảo sát thiết kế xây dựng Thái Bình đã được Tỉnh ủy, ban chỉ đạo xây dựng mô hình nông thôn mới của tỉnh giao: lập nội dung - nhiệm vụ quy hoạch nông thôn mới và lập đồ án quy hoạch chung xây dựng nông thôn mới 8 xã điểm, trong đó có xã Thanh Tân huyện Kiến Xương. Trong quá trình lập quy hoạch chúng tôi ý thức rằng, xây dựng nông thôn mới thì đời sống người dân ở nông thôn phải tăng từ 1.5 lần trở lên. Như vậy phải thực hiện năm mục tiêu: Sản xuất phát triển, đời sống sung túc, diện mạo sạch sẽ, thôn xã văn minh và quản lý dân chủ.

Quy hoạch nông thôn mới khác với các đồ án quy hoạch xây dựng chuyên ngành. Các quy hoạch chuyên ngành do Nhà nước đặt hàng tư vấn, Nhà nước duyệt và công bố, sau đó Nhà nước tổ chức thực hiện. Trong khi đó, quy hoạch nông thôn mới là người dân tham gia đồ án quy hoạch sau đó chính người dân tổ chức thực hiện và quản lý quy hoạch, Nhà nước đóng vai trò chỉ đạo và hỗ trợ.

Trên cơ sở 19 tiêu chí xây dựng nông thôn mới, công tác lập quy hoạch chung thực hiện các hạng mục trong 11 tiêu chí theo bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới và quy chuẩn, tiêu chuẩn kỹ thuật mà các Bộ và Chính phủ đã ban hành.

BƯỚC 1: THU THẬP SỐ LIỆU, ĐIỀU TRA ĐÁNH GIÁ HIỆN TRẠNG.

(Thực hiện: nhà tư vấn và ban chỉ đạo cấp xã)

1. Thu thập các bản đồ địa chính, địa hình của xã và vùng huyện, sau đó số hóa tạo nên file bản đồ, thu thập đồ án quy hoạch KTXH của huyện, các dự án đã và đang chuẩn bị triển khai trên địa bàn xã, các dự án của huyện và tỉnh có liên quan đến xã (như giao thông, điện, thủy lợi).

2. Lập phiếu điều tra hiện trạng về kinh tế xã hội của xã:

+ Vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên, mối liên hệ vùng.

+ Đất đai (tổng diện tích đất, các loại đất: Nông nghiệp, đất phi nông nghiệp, đất chuyên dùng, đất chưa sử dụng).

+ Dân số, lao động (Tổng số dân, phân ra Nam - Nữ, tổng số lao động, số lao động trong các ngành nghề, tỷ lệ tăng dân số tự nhiên, tăng cơ học nếu có)

+ Kinh tế: Cơ cấu kinh tế gồm trồng trọt, chăn nuôi, thủy sản, dịch vụ, tiểu thủ công nghiệp.

Chỉ số phát triển kinh tế: Bình quân thu nhập triệu đồng trên một ha, trên đầu người.

+ Hiện trạng về vùng sản xuất và kỹ thuật hạ tầng của vùng sản xuất:

- Nông nghiệp: Vị trí cánh đồng, số lượng ha cho trồng trọt, chăn nuôi, thủy sản, cây công nghiệp, lâm nghiệp...

- Công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, làng nghề, dịch vụ thương mại (vị trí số lượng ha đất, diện tích nhà xưởng, thiết bị, xe vận tải).

- Kỹ thuật hạ tầng: Hệ thống sông suối

Xây dựng nông thôn mới - chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước đang được triển khai trên toàn quốc. Thái Bình, một tỉnh thuần nông ở đồng bằng sông Hồng được đánh giá là địa phương đi đầu trong chương trình xây dựng nông thôn mới. Trong quá trình thực hiện, Thái Bình đã chủ động tích cực trong việc xây dựng cách làm phù hợp và hiệu quả. Trong chuyên đề này, Tạp chí KTVN trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc kinh nghiệm tổ chức thực hiện quy hoạch chung nông thôn mới Thái Bình dưới góc nhìn của người làm nghề.

tiểu, trạm bơm, cống đập, kênh mương cấp 1, 2, 3.

+ Hiện trạng về điểm dân cư: Lịch sử hình thành các điểm dân cư (có mấy điểm dân, có trại lẻ hay không) số hộ, số nhân khẩu trong các điểm dân cư.

+ Hiện trạng các công trình hạ tầng xã hội: (Điều tra rõ về đất đai, diện tích nhà đã xây dựng).

Hành chính sự nghiệp: Tru sở: UBND, HTX nông nghiệp, Dịch vụ.

Giáo dục: Nhà trẻ, tiểu học, trung học cơ sở (diện tích đất hiện có, số giáo viên, số học sinh).

Y tế: Trạm y tế (Diện tích đất, diện tích nhà, giường bệnh, bác sỹ, y sỹ).

Thông tin liên lạc: Bưu điện (số điện thoại, vùng phủ sóng, mạng Internet), phát thanh (có dây, không dây).

Văn hoá thể thao: Diện tích đất, diện tích các công trình. Sân thể thao, nhà văn hoá trung tâm, sân thể thao, nhà văn hoá ở các thôn, khu du lịch sinh thái, công viên hồ bơi.

Văn hoá tâm linh: (diện tích đất, diện tích các công trình).

Các tôn giáo đã có trong xã, đình, chùa, nhà thờ, nhà thờ dòng họ, di tích lịch sử đã công nhận, di tích dân gian, đền đài liệt sỹ...

Các công trình kỹ thuật hạ tầng (Đường dây và trạm biến áp điện, giao thông của tỉnh, huyện đi qua, giao thông trong xã, xóm (Nếu rõ công suất, chiều dài, cấp đường...)).

Giao thông nội đồng, hệ thống cấp nước, thoát nước...

Công trình về môi trường: Nghĩa trang, nghĩa địa, bãi rác (Vị trí, diện tích).

Hệ thống nước thải, số lượng giếng khoan Unicef.

3. Hướng dẫn cán bộ xã cách điều tra và vào sổ liệu

4. Biên tập sổ liệu: Trên cơ sở sổ liệu điều tra được chủ tịch xã ký xác nhận. Từ văn bản tập vị trí các công trình trên file bản đồ.

5. Tổ chức đi thực địa: Đối chiếu sổ liệu bản đồ với thực tế. Từ vấn đề căn cứ chuyên ngành xuống xã đi khảo sát thực tế. Làm việc cụ thể với Bí thư xóm trưởng, cán bộ địa chính, nông nghiệp, văn hoá xã... để thống nhất các số liệu hiện trạng khi làm việc có biên bản xác nhận.

* Đánh giá hiện trạng: Trên cơ sở sổ liệu thu thập, đánh giá hiện trạng nông nghiệp nông thôn và hiện trạng các công trình hạ tầng xã hội, kỹ thuật hạ tầng theo tiêu chí.

cái gì được, cái gì cần bổ sung, cái gì cần làm mới.

6. Lập nhiệm vụ quy hoạch: Trên cơ sở số liệu về đất đai, dân số, lao động, kinh tế xã hội của xã, đối chiếu với bộ tiêu chí, số tay hướng dẫn, các quy chuẩn, tiêu chuẩn, lập nhiệm vụ quy hoạch trình UBND huyện phê duyệt.

BƯỚC 2: NGHIÊN CỨU LẬP ĐỒ ÁN QUY HOẠCH CHUNG XÃ NÔNG THÔN MỚI.

(Thực hiện: Nhà tư vấn)

A/ Nội dung quy hoạch:

1. Quy hoạch sản xuất: Quy hoạch vùng sản xuất: Trồng trọt: Quy mô từ 30 ha trở lên, trồng hai vụ lúa và cây vụ đông, trồng cây màu, cây công nghiệp, lâm nghiệp).

+ Chăn nuôi: Không làm gia trại, làm trang trại, nuôi gia cầm, gia súc quy mô từ 7 ha trở lên.

+ Nuôi trồng thủy sản: Tùy theo vùng nước ngọt, mặn, lợ, lựa chọn con nuôi. Diện tích tận dụng ao hồ xen kẽ trong dân cư. Khi nuôi tập trung thì quy mô từ 50 ha trở lên.

+ Quy hoạch công thương: Quy hoạch cum, điểm công nghiệp làng nghề.

Điểm dịch vụ thương mại: Bến xe tỉnh, bến xe động, cung cấp xăng dầu, phụ tùng sửa chữa. Đất cho doanh nghiệp về xây dựng điểm bán hàng kích cầu tiêu dùng, bình ổn giá, chợ mua, tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp. Chợ dân sinh (Mỗi xã có chợ để dân trao đổi hàng ngày).

2. Quy hoạch xây dựng: Quy hoạch điểm dân cư nông thôn. Xác định xã có bao nhiêu điểm dân cư, có di chuyển dân ở các trại lẻ vào không, có mở rộng khu dân cư cũ, có hình thành khu dân cư mới không (dựa vào việc tăng dân số tự nhiên, dự đoán tăng cơ học và tiêu chuẩn đất trên đầu người để tính diện tích điểm dân cư).

Xác định diện tích khu trung tâm xã nằm ở cụm dân cư nào, cần mở rộng hay di chuyển, quy hoạch các công trình hạ tầng xã hội của xã tại khu trung tâm và tại các điểm dân cư.

3. Quy hoạch sử dụng đất: Trên cơ sở các quy hoạch trên, phân loại đất đai (đất nông nghiệp, đất công nghiệp, đất khai khoáng, đất lâm nghiệp, đất chuyên dùng, đất xây dựng khác) phân kỳ xây dựng sử dụng đất đai, lên bản căn đối đất đai, kế hoạch sử dụng đất.

B/Quy hoạch các công trình hạ tầng xã hội, kỹ thuật hạ tầng, môi trường nằm trong các đồ án quy hoạch trên.

+ Các công trình hạ tầng xã hội:

- Công trình hành chính sự nghiệp: Tru sở UBND, Hội đồng nhân dân, Đảng ủy (có hội trường hợp từ 200 – 300 chỗ và tùy theo số dân). Trụ sở HTX nông nghiệp, tín dụng, ngân hàng, bảo hiểm.

- Bưu điện (Cột phát sóng điện thoại có định, Internet).

- Phát thanh (Có dây, không dây).

- Giáo dục (Mầm non, tiểu học, trung học cơ sở).

- Y tế: Trạm y tế xã

- Văn hoá thể thao: Sân thể thao và nhà văn hoá khu trung tâm. Sân thể thao và nhà văn hoá ở các thôn. Công viên cây xanh, hồ bơi ở khu trung tâm, khu du lịch sinh thái.

- Văn hoá tâm linh: Đình, đền, chùa, nhà thờ thiên chúa, nhà thờ các dòng họ, di tích danh nhân (được xếp hạng, hoặc dân gian). Nhà bia tưởng niệm liệt sỹ hoặc nghĩa trang liệt sỹ, có sửa chữa, mở rộng, nâng cấp.

+ Các công trình kỹ thuật hạ tầng:

* Kỹ thuật hạ tầng phục vụ cho dân sinh:

- Giao thông: Quốc lộ, tỉnh lộ, huyện lộ, đường trục xã, đường thôn, đường ngõ.

- Cấp điện: Đường dây và trạm, cấp điện dân sinh, chiếu sáng công cộng, cấp điện cho sản xuất công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, làng nghề cho sản xuất nông nghiệp, nuôi trồng thủy sản.

- Cấp nước: Xây dựng trạm, đường ống cấp nước cho một xã hoặc một vùng liên xã

Kỹ thuật hạ tầng phục vụ cho sản xuất.

Cho nông nghiệp: Hệ thống sông tưới, sông tiêu (Liên quan đến vùng trong huyện).

- Hệ thống các trạm bơm (Chuyển thành trực đứng), tính công suất tưới tiêu và vùng phục vụ.

- Hệ thống cống đập, giữ nước, điều tiết nước.

- Hệ thống kênh tưới, tiêu: Cấp 1, 2, 3.

- Hệ thống giao thông nội đồng kết nối với giao thông trong dân cư.

- Bờ vùng: Khoảng cách từ 500m đến 800m, mặt đường rộng 3,5m, kết hợp kênh tưới, tiêu, xe tải trọng 5 tấn chạy theo hướng một chiều khoảng 200 – 300m có điểm tránh nhau.

- Bờ thửa: Khoảng cách 100m có một bờ, cứ hai bờ thì có một bờ kết hợp kênh tưới tiêu.

+ Quy hoạch môi trường:

- Bãi rác: Mỗi xã quy hoạch bãi rác quy mô khoảng 1,5 - 2ha. Tại các điểm dân cư quy hoạch có hố gom rác, thành lập đội vận chuyển ra bãi. Trước mắt là chôn lấp.

▲ Nhà ở nông thôn huyện Thái Thụy, tỉnh Thái Bình

- Nghĩa trang: Mỗi xã có từ hai đến ba nghĩa trang. Phân khu hung táng, cát táng, nghĩa trang hiện tại không trong quy hoạch thì đóng cửa trồng cây xanh.

- Vệ sinh công cộng: Tại khu trung tâm và khu đông người quy hoạch đất để xây dựng nhà vệ sinh công cộng.

- Nước thải: Tại các điểm công nghiệp, làng nghề, khu thương mại dịch vụ, chợ, trạm y tế phải xử lý tại chỗ, đạt yêu cầu thì cho chảy ra hệ thống kênh tiêu chung. Tại các nhà dân trong điểm dân cư thì mỗi hộ xây dựng nhà vệ sinh hai ngăn hay tự hoại, xây dựng nhà tắm, nước thải sinh hoạt được đổ chung ra hệ thống kênh. Giữ nguyên hệ thống ao hồ trong các điểm dân cư cũ (không dân dân bằng việc lấp ao hồ). Làm hệ thống cấp nước và thoát nước giữa ao hồ với hệ thống kênh mương thủy lợi.

Khi làm quy hoạch như các nội dung nêu trên, phải theo bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới và quy chuẩn, tiêu chuẩn kỹ thuật mà các bộ và Chính phủ đã ban hành. Theo số tay hướng dẫn xây dựng nông thôn mới cấp xã của Bộ nông nghiệp và phát triển nông thôn.

C/Tính tổng vốn đầu tư và phân kỳ đầu tư:

Tính tổng số vốn cần phải đầu tư theo phương án quy hoạch đã chọn.

Phân kỳ đầu tư, lựa chọn lập dự án yêu tiên thực hiện theo giai đoạn đến 2015 và 2020.

Trước mắt ưu tiên cho sản xuất như: xây dựng vùng sản xuất tập trung quy mô lớn để có năng suất cao, hiệu quả, song song phải chuyển dịch cơ cấu lao động trong nông nghiệp.

Nguồn vốn đầu tư: Trên cơ sở quyết định 800/QĐ - TTg ngày 4/6/2010 của Chính phủ, nguồn vốn ngân sách Nhà nước lồng ghép các chương trình mục tiêu, nguồn vốn của các doanh nghiệp đầu tư vào nông thôn và nguồn vốn do dân đóng góp.

BƯỚC 3: LẤY Ý KIẾN THAM GIA VÀ PHÊ DUYỆT ĐỒ ÁN QUY HOẠCH

(Thực hiện: Nhà tư vấn, người dân, ban chỉ đạo cấp xã, huyện)

- Phương án quy hoạch do tư vấn lập, được lấy ý kiến tham gia của Ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới xã với các thành phần: Đảng ủy, UBND, Ban chủ nhiệm HTX nông nghiệp, các ban ngành trong xã, bí thư, trưởng các thôn, các cán bộ chuyên trách như địa chính, thủy nông, xây dựng, văn hoá. Trên cơ sở tập hợp các ý kiến, tư vấn quy hoạch dựa vào tiêu chí, tiêu chuẩn để chỉnh sửa.

- Tư vấn báo cáo đồ án đã chỉnh sửa trước đảng bộ, các ban ngành của xã có

sự tham gia của ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới cấp huyện, các phòng nông nghiệp, công thương huyện để tham gia. Phần này rất quan trọng vì huyện cho ý kiến vào đồ án và thông báo sự kết nối giữa các dự án của huyện và các dự án mà các xã lân cận đang thực hiện.

- Tư vấn chỉnh sửa đồ án, thông qua ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới cấp xã, để lại đồ án tại xã. Xã tổ chức báo cáo đồ án và xin ý kiến nhân dân tại các thôn. Khi xin ý kiến tham gia của nhân dân trong thôn, phải lập biên bản tập hợp các ý kiến, gửi lại cho tư vấn nghiên cứu chỉnh sửa, hoàn chỉnh đồ án và thuyết minh báo cáo.

- Chủ tịch UBND xã ký bản vẽ, hồ sơ làm 3 bộ gửi về ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới huyện.

UBND huyện có công văn xin thỏa thuận với hai Sở Xây dựng, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Sau khi có thỏa thuận tư vấn chỉnh sửa hoàn thiện hồ sơ 08 bộ. UBND huyện ra quyết định phê duyệt. Hồ sơ được gửi tại Sở xây dựng, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Sở Tài nguyên môi trường, UBND huyện và xã.

- Tiến hành công bố quy hoạch tại UBND xã và làm bằng quảng cáo quy hoạch để mọi người dân biết để thực hiện và quản lý quy hoạch.